

Zaterdag 14 november 1914 – ochtendeditie

Londen, 13 november. Niet officieel wordt gemeld, dat er zeer belangrijke en verblijdende gebeurtenissen op til zijn.

Volgens een bericht van Central News zijn de Duitsers weer uit Diksmuide verdreven.

Geïnterneerden.

De burgemeester der gemeente Harderwijk heeft gisteren, gezien de buitengewone toeloop van vrouwen en verdere familieleden, enz. van geïnterneerden naar die gemeente, hetgeen tengevolge heeft, dat een groot aantal van hen zowel overdag als 's nachts tegen vergoeding logeren in herbergen in particuliere woningen, welke woningen als het ware in logementen worden herschapen, en de controle op deze vreemdelingen, zowel als haar bescherming onvoldoende is, enige algemene voorschriften van politie uitgevaardigd.

Daarbij wordt o.m. het volgende bepaald:

Ieder, die aan personen van vreemde nationaliteit nachtverblijf of woning verschaft, zal daarvan binnen 24 uur schriftelijk ter secretarie opgave moeten doen, onder vermelding van naam, voornamen, leeftijd, nationaliteit, beroep en plaats van herkomst.

Het is verboden aan geïnterneerde militairen, beneden de rang van officier, nachtverblijf of inwoning te verschaffen, tenzij deze voorzien zijn van een schriftelijke vergunning van de commandant van het interneringsdepot.

Ieder die zwervende geïnterneerden, beneden de rang van officier, buiten de voor hen aangewezen kazernementen, kantonnementen

of kampen aantreft, is verplicht die te geleiden naar de dichtsbijzijnde bewakingswacht, en daartoe, indien nodig, de hulp in te roepen van de politie of van de militairen van het garnizoen.

De worsteling bij Diksmuide.

De Belgische correspondent van de Tijd seint uit Duinkerken op 11 november:

De Duitsers hebben van hun inneming van Diksmuide nog geen partij kunnen trekken. Zij hebben zich daar voor het ogenblik vastgezet. Onze rangen zijn zich met grote snelheid aan het herstellen. Een bres heeft de Duitse moker niet geslagen, al waren we tot wijken op één punt gedwongen. De ganse linie bleef onverlet en snel hebben allerlei troepenverplaatsingen plaats gehad, om zwakke punten te versterken. Daardoor is het nodig gebleken, dat de voorwaartse beweging ten noorden van Nieuwpoort door onze linie niet werd voortgezet, teneinde onze linie niet nodeloos te verlengen en daardoor te verzwakken. Met grote spoed zijn alle maatregelen genomen, opdat de Duitsers hun gedeeltelijke bezetting van Diksmuide zich niet tot nut kunnen maken en geen aanvallende voorwaartse beweging van grote kracht kunnen beginnen. Daarvoor was nodig, dat onmiddellijk de Duitse troepen, die links en rechts van Diksmuide over de IJzer waren gekomen, werden teruggeworpen en de bezetting van Diksmuide in haar verbindingslinie bedreigd. Ik meldde reeds, dat Fransen waren toegesnel, om de Engelsen en het Belgische leger, dat zéér, zéér heeft geleden, te helpen.

De bondgenoten dringen heden weer met kracht voorwaarts. Belet moet worden, dat de Duitsers hun zwaar geschut naar Diksmuide kunnen voeren en in stelling brengen. Daarom moet, kost wat kost, gepoogd worden de vijand tegen, zo mogelijk over het water terug te slaan. Zolang de Duitsers enkel Diksmuide bezet kunnen houden,

zoals op heden, is het gevaar nog niet groot, maar voorkomen moet worden, dat zich bij Diksmuide een macht samentrekt van aanzienlijke grootte, die een wig kan drijven tussen onze linie en zwaar geschut in stelling kan brengen. Onze verkenners berichten, dat de vijand voornemens schijnt, zo spoedig mogelijk van Diksmuide in de richting Duinkerken op te rukken. Alle maatregelen zijn genomen, dat dit belet wordt.

En als de voortekenen niet bedriegen, zal de tegenactie van onze troepen slagen, zal de vijand in Diksmuide een vossengat vinden en elders over de vaart worden teruggeworpen.

Maar hoe gegrond onze verwachtingen ook zijn, niemand weet, wat de dag van morgen brengen gaat. Heden hing er op verschillende plaatsen een dikke mist, die het uitzwermen van onze vliegers-verkenners bemoeilijkte, zo niet geheel belette. Laat licht, vroeg donker, op de enkele uren van de dag nog mist ... zo wordt de bekwaamste krijgskunde er een van geluk en toeval en wordt de strijd een ware hel. Want niets is ontzenuwender dan de vijand niet te onderkennen, hem plotseling geheel onverwachts uit de duisternis te zien opdoemen of uit de mist zich te zien losmaken als een reusachtige demon.

Naar de correspondent van de Tijd te Londen meldt, is Zeebrugge op last der Duitse militaire overheid geheel ontruimd en de haven aldaar tot een station voor onderzeeboten ingericht. In de hotels worden de grote zalen als montagekamers gebruikt, waar de verschillende onderdelen der boten, over land aangevoerd, in elkaar gezet worden.

Generaal Leman, de verdediger van Luik, had toestemming verzocht voor zijn dochter om hem in zijn gevangenschap te Maagdenburg gezelschap te houden. Namens het Pruisische ministerie van oorlog is hem echter geantwoord, dat die toestemming niet kan worden

verleend op grond van de behandeling, die vele Duitse krijgsgevangenen in België en ook in Frankrijk ondervinden.

Parijse bladen hebben voorgesteld de naamdag van koning Albert van België, heden, te vieren als ware het een Franse nationale feestdag. De Gaulois wil een der grote Parijse boulevards naar koning Albert noemen.

Zaterdag 14 november 1914 – avondeditie

Geïnterneerden.

Aan de commandanten der 10 interneringsdepots zijn lijsten verzonden van onbestelbare brieven voor geïnterneerden in het inlichtingenbureau Roosendaal.

Spoedig volgt een lijst van vele honderden militairen, door familie te Antwerpen gezocht, welke het Antwerps Centraal bureel voor inlichtingen aan vluchtelingen, Kunstlei 64, Antwerpen, in Holland en in het buitenland (oorlogsterrein, hospitalen, depots van krijgsgevangenen) zal verspreiden.

Belgische vluchtelingen.

De Amerikaanse gezant in Den Haag heeft ten behoeve der Belgische vluchtelingen in Nederland ontvangen: fl 3500 van de Singer Manufacturing Company te New-York en fl 25.000 van het Rode Kruis in Amerika.

Het ligt in de bedoeling een groot gedeelte van deze gelden te bestemmen tot bekostiging van de herstelling van de verwoeste woningen van Belgen, die uit kleine plaatsen naar ons land gevlucht zijn.

Amsterdam. Voor de Belgische slachtoffers.

Naar bekend is, heeft het Nederlandse Comité tot steun van Belgische en andere slachtoffers het plan opgevat tot het houden van een vluchtelingendag over het gehele land. Voor Amsterdam is thans, met goedkeuring van het gemeentebestuur, als datum voor deze vluchtelingendag vastgesteld maandag 30 november a.s. Dan zullen de voorbijgangers voor de minimumprijs van 10 cent toepasselijke speldjes te koop worden aangeboden. Ofschoon reeds tal van jongedames zich bereid hebben verklaard, zich met deze verkoop te belasten, ziet het comité aan het secretariaat, Kalverstraat 61, gaarne aanbiedingen doen.

In totaal heeft het comité thans aan giften ontvangen fl 281.312, 5076 frank en 198 mark.

's Gravenhage.

Bij gelegenheid van de naamdag van koning Albert van België zal morgen een deputatie uit de Belgische vluchtelingen te Haarlem hier ter stede worden ontvangen door de gezant van België, ter aanbieding van een huldeblijk.

Dit huldeblijk zal bestaan uit een in leder gebonden portefeuille, waarin een opdracht gekalligrafeerd door de heer C. A. Luitingh te Haarlem. De opdracht bevat allereerst de wapens van België en Haarlem en verder luidt de opdracht:

Aan zijne majesteit Albert, Koning der Belgen,

Majesteit: In deze voor ons dierbare vaderland droeve dagen, achten uw Belgische onderdanen, te Haarlem gevlucht, meer dan ooit zich verplicht, bij gelegenheid Uwer Majesteits naamdag hun gevoelens van aanhankelijkheid te vertolken. Zij brengen Uwe Majesteit en

Hare Majesteit, onze eerbiedige Koningin hun nederige hulde voor al de opofferingen die Uwe Majesteiten zich voor het vaderland getroosten en bidden God, dat Hij voorspoed moge geven op Uw Koninklijk streven: onze dierbare geboortegrond weer vrij en onafhankelijk te maken.

Leve de Koning, Leve de Koningin; Leve België. In de rooms katholieke kerk van de H. Jacobus in de Parkstraat is een stille mis opgedragen voor de zielenrust van Henri graaf d'Oultremont, in leven majoor bij het regiment Belgische grenadiers, onlangs in een der gevechten in Ieper gesneuveld.

De lijkdienst werd bijgewoond door de echtgenote van de gevallene, douairière gravin d'Oultremont en hun kinderen, graaf Ph. d'Oultremont, secretaris bij de Belgische legatie alhier, broeder van wijlen de hoofdofficier, de Belgische gezant, baron Fallon, andere leden van het gezantschap, en door vele belangstellenden, onder wie de gezant van Italië alhier, de kapitein van het korps grenadiers, graaf de Ribaucourt, geïnterneerd te Amersfoort, aan wie verlof verleend was om zijn chef deze laatste hulde te brengen, en voorts vele Belgische families die hier vertoeven en eenvoudige Belgische vluchtelingen.

Parijs, 13 november. Officieel bericht van 11 uur 's avonds:

Tussen de zee en de Leie is het optreden van de Duitsers minder hevig geweest en op enkele gedeelten van het front hebben wij het offensief zelfs hervat. Ten zuiden van Bikschote (tussen Diksmuide en Ieper) hebben wij terrein gewonnen. Ten oosten van Ieper hebben wij met een tegenaanval een gehucht genomen, dat wij hadden verloren. Ten zuiden van Ieper hebben wij een aanval van de Pruisische garde afgeslagen.

Van het overige gedeelte van het front wordt slechts van geschutvuur gewag gemaakt.

Berlijn, 14 november. Ambtelijke mededeling uit het grote hoofdkwartier:

De gevechten in West-Vlaanderen duren nog voort, maar werden gedurende de laatste dagen verhinderd door regenachtig en stormachtig weer. Onze aanvallen hebben verder langzame vorderingen gemaakt.

Ten zuiden van Ieper werden 700 Fransen gevangen genomen.

Londen, 14 november. Officieel: De Pruisische garde heeft de 11^e november voor Ieper een verwoede aanval gedaan op een gedeelte van onze linies. De Duitsers wilden er partij van trekken, dat onze linies reeds verzwakt waren door vroegere infanterieaanvallen en deden een uiterste poging om door te breken.

Hieronder volgen in het kort de bijzonderheden. De Engelse troepen werden gedurende drie uren, vanaf het aanbreken van de dag, aan het geweldigste bombardement blootgesteld, dat zij nog ooit te doorstaan gehad hadden. Onmiddellijk daarna gingen de eerste en vierde brigades van de Pruisische garde in volle sterkte tot de aanval over. Deze elitetroepen waren hierheen gezonden om door te breken op een punt, waar alle vroegere pogingen der Duitse infanterie gefaald hadden. De aanval der garde werd met de grootste moed en hardnekkigheid uitgevoerd. De poging om tot Ieper door te breken werd, dank zij de moed van onze (de Britse) troepen, verijdeld, die prachtig tegenstand boden aan de overmacht van de vijand.

Evenwel stelde de overmacht in getalsterkte de Pruisen ertoe in staat op drie punten de Engelse linie te breken. Ze werden echter met geweld teruggeworpen; en hun werd belet verder terrein te winnen.

Wij hebben de Duitsers geweldige verliezen toegebracht. Achter de loopgraven van ons front vonden wij 700 lijken van Duitsers. Ook moeten zij bij het voorwaarts dringen naar onze linies, waarbij zij in het front en op de flank beschoten werden, aanzienlijke verliezen hebben gehad.

Ook de verliezen der Engelsen waren aanzienlijk. Ook bij deze gelegenheid weer, is, evenals vroeger, het gedrag van de Engelse troepen uiterst loffelijk geweest.

Terneuzen, 14 november. Onder de Duitse troepen te Gent en Brugge wordt thans de tijding verspreid, dat Calais op de bondgenoten is veroverd. Dit heeft de stemming, die de laatste weken steeds neerslachtiger werd, enigszins verbeterd.

Behalve de projectielen der tegenstanders begint thans ook het ongunstige weer talloze slachtoffers te eisen. Onder de dodelijk vermoeide en niet steeds even goed verzorgde troepen komen vele ziektegevallen voor, o.a. zijn er vele lijdens aan longontsteking. Daar de lazaretten reeds overvuld zijn met gewonden, laat de verzorging der zieken zeer veel te wensen over.

Een soldaat, die uit de gevechtlinie kwam, vertelde, dat het lijden de laatste dagen steeds ondraaglijker is geworden. Meer dan anders worden de troepen in de loopgraven afgelost, maar die tijdelijk afgeloste troepen vinden dan in de periode van rust bijna nimmer voldoende onderdak. De infanteriegevechten hebben de laatste twee dagen in betekenis verloren. Vele gevallen van plotselinge krankzinnigheid hebben zich voorgedaan.

Het spoorwegverkeer tussen Gent en Terneuzen gaat zeer geregeld. Het is niet zeer moeilijk met goede papieren Gent binnen te komen. Het vereist echter verschillende formaliteiten om daar langer dan 12

uur te blijven. De controle op de in de stad vertoevende vreemdelingen, die de reden en de duur van hun verblijf op moeten geven, is door de militaire overheid van de politie overgenomen. Aan het verkeer van burgerpersonen in westelijke en zuidwestelijke richting van Gent worden grote moeilijkheden in de weg gelegd.

Gevluchte Belgische onderwijzers.

De heren P. Otto, lid van de tweede kamer te Bloemendaal en Ph. v. d. Vos, onderwijzer te Amsterdam, vertrekken a.s. maandag als gedelegeerden van het Bureau International de Fédérations d'Instituteurs naar België om te onderzoeken, in hoeverre de terugkeer van de Belgische onderwijzers naar hun standplaatsen mogelijk en nodig is.

Op verzoek van de Nederlandse regering heeft de Duitse gezant bij ons hof de beide heren bij de Duitse gouverneur in België geïntroduceerd.

Het plan is, de reis te doen over Aken naar Brussel, tenzij mocht blijken, dat de verbinding Roosendaal-Antwerpen-Brussel hersteld is.

De oorlogstoestand.

Toen wij het eerste bericht van de bezetting van Diksmuide en de verdere voordelen, door de Duitsers dinsdag, aan de IJzer behaald, bespraken, meenden wij uit die berichten te kunnen opmaken, dat men hier weer, gelijk zo vaak al in deze oorlog, te doen hadden met de inleiding van een Duits succes, waarvan het vervolg uitbleef, dat er eigenlijk eerst een succes van zou moeten maken.

Diksmuide, aan de bocht van de IJzer en aan het begin van de spoorweg, die vooreerst naar Veurne loopt, is voor de strijd aan de IJzer inderdaad een punt van strategische betekenis, maar de

bezetting van het (inmiddels verwoeste) plaatsje alleen, niet gevolgd door de forcering van de overgang aldaar over de rivier, heeft die betekenis niet. De Duitsers zijn met grote macht op dit punt aangevallen, gesteund door gelijktijdige aanvallen aan beide zijden. Bezijden Diksmuide zijn zij wel de IJzer overgekomen, maar in Diksmuide zelf niet en daar is het punt waar de forcering van de rivierovergang de inleiding tot een verdere opmars kon vormen. Het succes van de aanvallen ten zuiden en ten noordwesten van Diksmuide, heeft, door de mislukking van de hoofdaanval door die plaats zelf, die zij moesten steunen, op zichzelf geen grote betekenis.

Intussen hebben de bondgenoten de tijd gehad om troepen op het bedreigde punt samen te trekken, zodat de aanval, die de Duitsers op het noordwestelijke front in de afgelopen week hebben ondernomen, als mislukt kan worden beschouwd. Zoals men hieronder kan lezen, trekt de militaire medewerker van de Times hieruit onmiddellijk de stoute conclusie, dat de oorlog nu voor Duitsland totaal verloren is. Wij geloven dat hij zich bij zijn redenering door zijn gevoel en zijn wensen heeft laten meeslepen en daardoor te ver gaat en voorbarig is. Wij zien niet in, wat de veronderstelling wettigt, dat de Duitsers het bij de aanval van verleden week, die geen beslissing heeft kunnen brengen, zouden laten, integendeel verwachten wij, dat zij eerlang met nog groter kracht opnieuw zullen aanvallen, zij het ook niet precies op dezelfde plaats.

Over de uitslag vallen geen voorspellingen te doen. De Duitsers hebben hier geen verachtelijke tegenstander tegenover zich. Het Engelse leger van deze tijd heeft getoond niet minder taai en geducht te wezen als het leger dat in Napoleons tijd in Spanje lauweren heeft verworven.

De man van de Times zegt verder: “Maar toch, wat zou het Duitsland baten, een deel van België vast te houden, als Silezië en Oost-Pruisen overlopen worden en het Duitse rijk in het hart getroffen wordt?”

Het gevecht om Diksmuide.

De correspondent van de Times in West-Vlaanderen geeft in een telegram van 11 dezer de volgende voorstelling van de gevechten om Diksmuide.

De Duitsers hebben het offensief aan de IJzer hervat. Er zijn slechts twee punten waar zij dit nog kunnen doen, te Nieuwpoort en te Diksmuide. Het gehele front tussen beide steden is onmogelijk geworden als gevechtsterrein door de overstromingen.

Zij hebben nu Diksmuide als voornaamste punt voor hun aanval gekozen. Er waren berichten ontvangen, dat Duitse troepen tussen Diksmuide en Torhout samengetrokken werden. Deze troepen zijn opgetreden.

’s Ochtends openden de Duitse batterijen een zwaar vuur op de Franse stellingen en onderhielden dit het grootste deel van de dag. Deze kanonnade was het voorspel van een hevige infanterieaanval tegen de buitenwijken van Diksmuide. De overval werd met grote dapperheid gedaan en er werd zwaar gevochten. De Duitsers kwamen in overstelpend aantal opzetten en tegen de avond waren de bondgenoten gedwongen te wijken. Zij trokken terug op de stad en vernielden twee bruggen bij hun aftocht. De Duitsers veroverden zodoende het bruggenhoofd.

De volgende ochtend werden van weerskanten grote versterkingen aangevoerd en het vechten in en om de stad hield aan. In de loop van de middag was een macht Duitsers er in geslaagd, de stad binnen te dringen en de wanhopige strijd werd in de straten voortgezet.

De inneming van Diksmuide of een deel ervan zou geen groot voordeel voor de Duitsers zijn. De stad is bijna helemaal door het water omringd. Meer dan eens is Diksmuide een dodelijke val voor de Duitsers gebleken, en dit zal nu misschien weer het geval zijn.

De overstroming om Nieuwpoort.

Een correspondent van de Times heeft een bewoner van Nieuwpoort ontmoet, die hem een belangwekkend stuk liet zien, welks ontdekking voor de Belgen bij hun stuiten van de opmars der Duitsers uit Oostende van de grootste waarde geweest moet zijn.

Het stuk had betrekking op een rechtsgeding, dat in 1795 gevoerd is tussen een boer en een landheer, waarbij de eerste vergoeding eiste voor de schade, die het gevolg was van het overstromen van zijn grond tijdens de verdediging van Nieuwpoort in 1793-1794. Dit stuk, zo vernam de correspondent, verschafte de Belgen de inlichtingen, die hen in staat stelden het district van Nieuwpoort op het geschikte punt onder water te zetten en de tactiek te herhalen, die zij in het eerste stadium van de opmars tegen Antwerpen toepasten.

Het communiqué van het Franse gezantschap luidt heden als volgt:

Van de zee af tot aan de Leie droeg de strijd een minder hevig karakter dan in de loop der vorige dagen. Verscheidene pogingen der Duitsers om het kanaal van de IJzer over te steken zijn verijdeld. Over het geheel zijn onze stellingen zonder wijziging gehandhaafd, noordelijk, oostelijk en zuidoostelijk van Ieper.

Donderdag zijn, naar de Daily Mail uit Duinkerken verneemt, twee gepantserde treinen te Poperinge op elkaar gelopen. Spionnen hadden de signalen verkeerd gesteld. Niemand werd gedood, maar de munitie werd over de hele spoordijk verspreid, gelukkig echter zonder te ontploffen.